

Iz domaće i strane štampe

Prosudivanje vimena krava — važna metoda u socijalističkom radu (vet. Farhudin Pandžer — Stočarstvo 7—8/62)

— Autor iznosi važnost pojedinih svojstava vimena, o njihovu nasljeđivanju i korelativnim odnosima. Dajemo kratak izvod tog članka:

— Veličina vimena smatra se sigurnim znakom prosuđivanja mliječnosti krava (Bartsch, Fiedler, Blau, Dachs, W, Liebenberg — Jannermann). Veličina vimena ne mora uvijek odgovarati njegovu proizvodnom kapacitetu. To zavisi o odnosu žljezdastog prema vezivnom i masnom tkivu. Iskustvo nas uči da je veličina vimena vezana uz nasljeđivanje mliječnosti, pa da se prema tome prilično sigurno prenosi na potomstvo.

— O žljezdosti vimena zavisi njegova proizvodna sposobnost. Obično se to prosuđuje opipom (zrnata, mekana građa). Pouzdanije se prosuđuje promatranjem veličine prije i nakon mužnje. Što vime nakon mužnje više splasne, to je žljezdanije. Kod toga treba voditi računa o vremenskom razmaku od posljednje mužnje i o tome koliko se iskoristila proizvodna sposobnost vimena.

Prijelaz s ručne na strojnu mužnju stavlja stanovite zahtjeve na vime.

Udaljenost vimena od tla treba da je 40 — 45 cm, kako djelovi strajnog uređaja za mužnju ne bi doticali stielju. Zato je povoljno da je vime dugo i široko i da se proteže što više prema naprijed. Neprikladno je kratko, a duboko vime.

Potreban je dovoljan razmak između sisa. Dugačko i široko vime obično ima pravilan raspored sisa i međusobno su dovoljno razmaknute.

Za pravilno funkcioniranje strojnog uređaja za mužnju treba da su sise okomito postavljene (zbog težine dijelova strojnog uređaja kose sise se pregibaju, pa se njihov kanal sužuje, a to smeta kod izmuzivanja).

Najpoželjnije je da su sise srednje duljine ili nešto kraće (7—10 cm).

Debljina sisa neka je 3—4 cm.

Duljina i debljina sisa se nasljeđuje.

Mogućnost mužnje — Krave koje se teško muzu obično se prije vremena izlučuju iz rasploda, jer to zadaje poteškoće kod ručne mužnje. Time se umanjuje sposobnost prenašanja ove mane

na potomstvo. Kod strojne mužnje to ne pravi poteškoće, pa postoji bojazan, da se krave s takovom pogreškom zadrželje dulje u rasplodu i tako prenosi ta pogreška na potomstvo. Međutim mužnja tzv. tvrdih krava i kod strojne mužnje može se znatno produljiti, a to prouzrokuje nepotpuno izmuzivanje (zbog prestanka djelovanja hormona oksitocina). Što krava kod mužnje lakše pušta mlijeko, to se brže i potpunije izmuzuje.

Od nemanjeg je značenja za strojnu mužnju proizvodnost pojedinih četvrti vimena. Najbolje je da je proizvodnost pojedinih četvrti podjednaka (25%). Inače mužnja strojem se produljuje, pa mužnja na prazno podražuje sluznice već izmuznih četvrti, što stvara predispoziciju za oboljenje ovih četvrti. Obično zadnje četvrti su razvijenije od prednjih, ali proizvodnja zadnjih četvrti ne mora uvijek biti veća od proizvodnje prednjih četvrti. Pojedine četvrti mogu nejednako proizvoditi i onda, kada su na oko ravnomjerno razvijene. Zato je najsigurnije provesti kontrolu proizvodnje svake pojedine četvrti s pomoću posebne kante za mužnju (4 odvojena suda), a postoji i posebna aparatura za ispitivanje sposobnosti na mužnju pojedinih četvrti vimena.

Kod prosuđivanja, odnosno ocjenjivanja vimena, nije dakle dovoljno obratiti pažnju na znakove proizvodnosti vimena, nego i na mogućnosti provedbe takove mužnje i što potpunijeg izmuzivanja. Objektivna ocjena vimena, odnosno njegovih najvažnijih svojstava uzima se u obzir i u sistemima ocjenjivanja goveda u nekim stočarski razvijenim zemljama (Njemačka, Švicarska i Austrija). Tako npr. u Zapadnoj Njemačkoj određuju prikladnost za strojnu mužnju prema sposobnostima vimena za mužnju, proizvodnom udjelu prednje polovine vimena u ukupnoj proizvodnji i količini mlijeka izmuzenog nakon obavljene strojne mužnje.

—○—

Obojeno mlijeko u prahu s vitaminima — Međunarodno udruženje proizvođača koncentrata mlijeka ZET predložilo je da se u Evropu uvede mlijeko u prahu, koje je prema japanskom izumu obojeno, zašećereno. Osim bijelog mlijeka u prahu u Japanu se proizvodi crveno, žuto, zeleno i modro, a k tome i u 4 razne međubojne. Obojene tvari

pretežno potječu od obojenog šećera, koji se pulverizira zajedno s mlijekom u prahu. Kod zelenog mlijeka u prahu dodaju se uvijek još suhi mali dijelovi lišća zelene salate i biljni vitamini. Žuto mlijeko u prahu dobiva se na bazi jaje-žumanjak, dok crveno sadržava crvene suhe sastojine mrkve i narandže. Plavi šećer u prahu proizvodi se posebno za mlijeko u prahu, koje je kao piće slično stepci ili jogurtu, nešto kiselog okusa. Japanci ga rado troše i s voćem.

Obojeno zašećereno mlijeko u prahu nema tolikog značenja kao svježe mlijeko, ali daje mnoge mogućnosti da se troši kao piće na nov način, koje je za oko ugodno i obogaćeno vitaminima.

Japanci podvlače da razno obojeno mlijeko u prahu sadržava samo prirodne tvari i omogućuje povećanje potrošnje mlijeka u mlječnim barovima i radnjama osvježujućih pića.

Vrhnje u tubama — Na američkom tržištu je uvelike u prometu čokoladno, jaje-coctail, voćno, kavino i mocca vrhnje u tubama. 4 cm ovog vrhnja rastopljenog u mlijeku daje mlječno piće koje je ugodna okusa.

Bilanca danskih kontrolnih udruženja — ponovno povećana muznost krava

Zemaljski odbor danskih kontrolnih udruženja objavio je izvještaj o muznosti krava za razdoblje od 1. oktobra 1960. do 30. septembra 1961. Kontrolu, koja je uvedena god. 1895., provodi 1500 samostalnih mjesnih kontrolnih udruženja. Svako udruženje redovito kontrolira ukupno 600 krava s 50 gospodarstava. Kontrolni asistenti obilaze svoje članove na osnovu radnog plana određenog po upravi mjesnog kontrolnog udruženja.

Svako se gospodarstvo kontrolira najmanje 13 puta u toku godine. Osim kontrole muznosti asistent izračunava krmni obrok za naredni period ishrane i to na osnovu količine i % masti ustanovljene prigodom kontrole muznosti za svaku pojedinu kravu.

16. VII 1961. bilo je u Danskoj 3,6 mil. goveda, od toga 1 i po milijuna krava i oteljenih junica. Dobrovoljna kontrola provodi se na 76.100 gospodarstava sa 862.000 krava. To je 60% od ukupnog broja muzara.

Prosječna muznost po kravi iznosila je god. 1960/61. 4289 kg mlijeka sa 4,42% masti i 189,6 kg masti. Prema godini 1959/60. iznosi povećanje oko 97 kg mlijeka, 0,08% masti i 7,7 kg masti.

Muznost po pasminama krava iznosi.

	mlijeka kg	% masti	kg masti
crveno-danska krava	4.465	4,26	190,2
crveno-šara danska krava	4.587	4,08	187,2
jersey	3.410	6,01	204,9
shorthorn	3.809	3,92	149,3

Broj kontrolnih udruženja zadnjih se godina u Danskoj smanjuje. Bijeg sa sela i pomanjkanje kvalificirane radne snage, koja je s time u vezi, prinuduju da se stvaraju veća kontrolna udruženja i da se uvede suvremeni način obrađivanja podataka.

Irska subvencionira mlijeko povećanjem poreza na duhan — Vlada u Irskoj povećala je porez na duhan da bi mogla subvencionirati cijenu mlijeku. Za 20 cigareta morat će u buduće pušači u Irskoj plaćati 1 peni više. Ova je mjera u vezi s propagandom protiv pušenja. S druge strane je to posljedica kontingentiranja engleskog uvoza maslaca.

Od poreza na cigarete ubrat će se godišnje 800.000 £, što je potrebno da se namiri više od polovice gubitka izazvanog kontingentiranjem uvoza maslaca u Englesku. Svakako će se morati proizvođačima nešto sniziti cijena mlijeku, jer će nova subvencija za mlijeko iznositi svega 1,3 mil. £.

Antimargarin propaganda u Finskoj

— Posljednjih mjeseci u Finskoj znatno se smanjio promet margarinom otkako su novine iznijele kako su tvornice u Finskoj izrađivale loše i za ljudsku hranu nepodesne životinjske masti. 40 finskih gradova i općina naredilo je da se u općinskim poduzećima i ustanovama u buduće upotrebljava samo maslac. Od početka ove godine u prvom redu zbog spomenute novinske propagande povećala se potrošnja maslaca za 11/2% prema prošloj godini.

Welt der Milch, 1962.

PRANJE I ČIŠĆENJE MLJEKARSKOG PRIBORA S PERMETALOM

Kod klasičnog pranja mljekarskog pribora osim čiste vode potrebno je uzeti i neko alkalno sredstvo, koje skida zaostali sloj mlječne masti, a ujedno djeluje baktericidno. Imaju različitih sredstava, koja se upotrebljavaju, no najveće dostignuće u tehničkoj ručnoj i mašinskoj pranja mljekarskog pribora je PERMETAL S.

- Permetal S je alkaličan bijeli prah, bez mirisa i laganu topiv u vodi
- posjeduje odlična svojstva pranja i odmašćivanja, jer koloidno vezuje za vodu mlječnu mast i ostale prljavštine
- ne taloži vapnenac (kalcijске i magnezijeve soli) u strojevima za pranje, što sprečava začepljenje diiza (izlazi vode pod pritiskom)
- ne stvara prekomjernu pjenu u strojevima kod radnog pritiska i radne temperature
- dobro pere i u tvrdim vodama
- efikasan i u malim koncentracijama
- ispitan i odobren od sanitarnih vlasti.

Permetal S zadovoljava svim navedenim i traženim uslovima. Kvaliteta je prvorazredna i ispitanu, postupak jednostavan i pristupačan, rad potpuno bezopasan i neškodljiv, a efikasnost i ekonomičnost zadovoljavajuća.

Permetal S je odlično sredstvo primijenjen za pranje boca za mlijeko u »UDEK« strojevima raznih kapaciteta.

Postupak strojnog pranja vrlo je jednostavan.

Za uspješno pranje boca za mlijeko bitan je uslov prethodno temeljito čišćenje hladnom vodom. Vruća voda ugrušala bi zaostale bjelancevine mlijeka, koje se tada vrlo teško odstranjuju. Zatim se boce peru ugrijanom otopinom, Permetala S 50—70°C (loše staklo puca kod viših temperatura). Prethodno se otopi u mlakoj vodi. Potrebna koncentracija je od (0,5—2,5%) 0,5—2,5 kg na 100 l vode. Unutrašnjost boce pere se Permetalom pod pritiskom. Nakon toga ispiru se najprije toplom, a zatim običnom vodom.

Potrebna količina Permetala zavisi o zamašćenosti boca, mljekarskog pribora kao i o tvrdoći vode. Permetal uklanja loš utjecaj tvrde vode i kod pranja s jako tvrdim vodama treba ga dodati u većoj količini, jer se jedan dio troši na smekšavanje vode.

Otopina Permetala u bazenima za pranje mijenja se svakih 3—7 dana, već prema količini opranih boca, odnosno efektivnom radu stroja. Dnevni pad koncentracije nadoknađuje se dodatkom novog Permetala u manjim količinama. Koncentracija se može odrediti laboratorijski, tj. titracijom otopine Permetala sa n/10 solnom kiselinom uz indikator fenolftalein.

Baktericidnost je vezana na OH-ione i Permetal djeluje baktericidno. Međutim dodatak sredstava za dezinfekciju ne umanjuje efektivnu snagu Permetala.

Permetal S izrađen je na bazi dodecil-benzol sulfonata i drugih komponenata, koje ga čine visokovrijednim sredstvom za pranje i nije mu potreban nikakav dodatak kod pranja.

TVORNICA »LABUD« ZAGREB OTPREMA PERMETAL U POLIETILENSKIM VREĆAMA PAKOVANO PO 25 KG I ZAŠTIĆENO S NATRON VREĆAMA I PLOMBOM.